

Viittomakielen yhteistyöryhmä // Samarbetsgruppen för teckenspråksfrågor

KOKOUS // MÖTE 1/2019

Aika//Tid	5.11.2019 klo // kl. 9.00 - 11.00
Paikka//Plats	Kokoushuone Kiinnitys, oikeusministeriö, Eteläesplanadi 10, 1. krs. // Mötesrum Kiinnitys, justitieministeriet, Södra Esplanaden 10, 1. våningen
Osallistujat//Deltagare	Timo Makkonen, OM (puheenjohtaja) Markku Jokinen, Kuurojen liitto ry Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga rf Kaisa Alanne, Kuurojen liitto ry Taru Kaaja, Suomen kuurosokeat Kirsi Alila, OKM Riitta Burrell, STM Vava Lunabba, OM Jaana Viemerö, Kuntaliitto Markku Mölläri, VM Maija Iles, OM (sihteeri)

- 1 Kokouksen avaus // Mötet öppnas

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Käytiin esittäytymiskierros.
- 2 Kokouksen asialista // Mötets föredragningslista

Hyväksyttiin kokouksen asialista.
- 3 Yhteistyöryhmän toimintasuunnitelma // Samarbetsgruppens verksamhetsplan

Keskusteltiin sihteeristön laatimasta luonnoksesta yhteistyöryhmän toimintasuunnitelmaksi. Sovittiin, että sote-uudistus käsitellään jo seuraavassa helmikuun 2020 kokouksessa jotta yhteistyöryhmällä olisi tosiasiallinen mahdollisuus ottaa sen valmisteluun kantaa. Todettiin, että myös vammaispalvelulain uudistusta voitaisiin käsitellä samassa yhteydessä.

Tulkkauspalveluita käsitellään toisessa kokouksessa toukokuun 2020 lopussa. Samassa kokouksessa kuullaan tilannekatsaus viittomakielibarometrasta.

Varhaiskasvatusta ja koulutusta käsitellään kolmannessa kokouksessa syksyllä 2020. Samassa yhteydessä kuullaan lyhyesti oppivelvollisuuden pidentämisestä. Kokouksessa esitellään myös viittomakielibarometrin tulokset ja kielikertomuksen valmistelun tilanne.

Todettiin, että yhteistyöryhmän tehtävänä on myös lisätä tietoisuutta viittomakielilaista. Viittomakielilain jalkauttamissuunnitelma päivitetään ja sitä käsitellään yhteistyöryhmän seuraavassa kokouksessa helmikuussa 2020.

Keskusteltiin lähikouluperiaatteesta. Hallitusohjelmassa on kirjaus lähipalveluperiaatteesta, mutta viittomakielisten lasten osalta lähikoulu ei välttämättä ole paras vaihtoehto esim. omakielisen opetuksen tai yhteisöllisyyden näkökulmasta.

Markku Jokinen kertoi, että Kuurojen liitto ry on tehnyt Unescolle pyynnön selvittää suomalaisen viittomakielen uhanalaisuutta. Uhanalaisuuden toteaminen auttaisi Kuurojen liittoa suunnittelemaan toimintaansa. Myös viranomaisten tietoisuus ja toimet saattaisivat kasvaa sen myötä.

Keskusteltiin myös suomenruotsalaisen viittomakielen tilanteesta: sitä puhuvista lapsista ei ole tietoa. Finlandssvenska teckenspråkiga rf on hakenut rahoitusta selvittääkseen asiaa. OKM:llä on neuvottelut AVlen kanssa siitä, voisiko viittomakielisten lasten määrää selvittää peruspalvelujen tilanteen selvittämisen yhteydessä.

4 Eino Pennasen aloite // Eino Pennanens initiativ (liite / bilaga 4)

Keskusteltiin Eino Pennasen aloitteesta koskien puheentunnistusohjelmia. Aloite on toimitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle, ja tiedoksi viittomakielen yhteistyöryhmällä.

Todettiin kyseessä olevan apuväline, ja olevan yksilöllistä, haluaako viittomakieltä käyttävä ottaa sellaisen käyttöön. Asia ei kuulu yhteistyöryhmän päätettäväksi, vaan asia tulisi käsitellä olemassa olevien apuvälineiden hankintaa koskevien menettelyiden mukaisesti. Sihteeristö vastaa aloitteen tekijälle, että aloite on toimitettu yhteistyöryhmän tiedoksi. Aloite toimitetaan lisäksi tiedoksi VM:n julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniselle osastolle.

5 Viittomakielet hallitusohjelmassa // Teckenspråk i regeringsprogrammet

Keskusteltiin viittomakieliä koskevista hallitusohjelmakirjauksista.

OM:ssä on käynnistymässä kielipoliittisen ohjelman valmistelu. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti tullaan perustumaan viittomakieliasian neuvottelukunta. Hallitusohjelman mukaan käynnistetään myös valtiollinen sovintoprosessi kuuroihin kohdistuneista oikeudenloukkauksista. Sovintoprosessin vastuutahoa ei ole vielä määritelty mutta OM tulee olemaan tiiviisti mukana työssä.

Hallitusohjelmassa mainitaan myös kieli-ilmapäiriin parantaminen. Se on liitetty hallitusohjelmassa kansalliskielistrategiaan, mutta on ajateltu, että hanke koskisi kaikkia kieliryhmiä. Lisäksi OM:ssä tullaan asettamaan uusi virkamiehistä koostuva kieliverkosto.

STM:ssä toteutetaan tulkkauspalvelulain uudistus, joka alkaa selvityksellä. Myös vammaispalvelulakia tullaan uudistamaan eduskunnassa rauenneen esityksen pohjalta. Uudistus kytkeytyy paitsi sote-uudistukseen ja järjestämislakiin, myös itsemääräämisoikeuslain valmisteluun. Vammaispalvelulain uudistus viedään eduskuntaan aikaisintaan 2021.

Perusopetus- ja varhaiskasvatuslain muutostarpeiden selvittäminen on aloitettu OKM:ssä.

VM seuraa muun muassa sote-uudistusta sekä perusopetusta. Vireillä on myös muita hallitusohjelman ulkopuolella olevia prosesseja kuten peruspalvelujen arviointi sekä kuntaliitosten edellytysten helpottaminen ja yhteistyön kehittäminen kuntien kesken. Tähän on painetta talouden saralla.

6 Muut asiat // Andra ärenden

- Perustuslakivaliokunnan lausunto PeV 2/2019 vp // Grundlagsutskottets utlåtande GrUU 2/2019 rd

Sihteeri Maija Iles kertoi perustuslakivaliokunnan hiljattain hyväksymästä lausunnosta koskien hallituksen kertomusta 2018 sekä viittomakielilain yhteydessä hyväksyttyä lausumaa. Sovittiin, että lausunto toimitetaan yhteistyöryhmälle tiedoksi.

Lausunto: <https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/PeVL+2/2019>

- Häätätekstiviestipalvelu

Turun hätäkeskuksen apulaispäällikkö Juha Talka antoi tilannekatsauksen hätätekstiviestipalvelusta sekä tulkkauspalvelukokeilusta. Keskusteltiin erityisesti tulkkauspalvelukokeilusta, sen ympärivuorokautisuudesta pilottivaiheen jälkeen sekä vahvaan tunnistautumiseen liittyvistä haasteista.

- Viittomakielibarometri // Teckenspråkbarometern

OM:n Vava Lunabba kertoi, että OM:n tutkimusrahoista on myönnetty 30 000 euroa viittomakielibarometriin. Barometrin toteuttamisesta on lähetetty tietopyyntö yliopistoille sekä Kuurojen liitolle eteenpäin välitettäväksi. Barometrin tarkoituksena on kerätä tietoa kielikertomusta varten, mutta myös muihin hallitusohjelmahankkeiden ja viittomakielilain arvioinnin tueksi. Tavoitteena olisi saada barometri valmiiksi elokuussa 2020.

Pyrkimyksenä olisi, että viittomakielibarometri olisi yhdenmukainen kieli- ja saamebarometrin kanssa, jotta vertailukelpoisuus säilyy. Siten barometreihin valitaan samat teemat ja niille asetetaan yhteinen ohjausryhmä. Barometri toteutetaan sille annettujen raamien ja teemojen puitteissa.

- Kielellisten oikeuksien seurantaindikaattorit // Uppföljningsindikatorer för de språkliga rättigheter

Vava Lunabba kertoi, että seurantaindikaattoreita koskevat kyselyt on lähetetty 4.11.2019 eri tahoille, ml. Kuurojen liitto ry ja Finlandssvenska teckenspråkig rf. Tarkoituksena on käsitellä kyselyiden aineisto joulukuun aikana, ja laatia julkaisualusta, joka sisältää tilastoja mahdollisimman visuaalisella tavalla ja kieliryhmittäin. Sovittiin, että kysely toimitetaan myös Suomen Kuurosokeat ry:lle.

- Suositus viittomakielten käyttämisestä valtioneuvoston viestinnässä // Rekommendation om användning av teckenspråk i statsrådets kommunikation

Maija Iles kertoi keväällä hyväksytystä suosituksesta koskien viittomakielten käyttämistä valtioneuvoston viestinnässä. Suosituksen tarkoituksena on asettaa ministeriöille yhtenäiset kriteerit viittomakielten käytöstä viestinnässä. Suositus koskee sekä verkkosivuja että tiedotustilaisuuksia, ja sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä.

Suositus: <https://vnk.fi/suositus-viittomakielten-kaytosta>

Lisäksi tarkoituksena on kilpailuttaa toimija, joka tuottaisi ministeriöiden verkkosivuille tietoa suomalaisella ja suomenruotsalaisella viittomakielellä.

7 Seuraava kokous // Nästa möte

Seuraava kokous järjestetään tiistaina 25.2.2020 klo 9-11.
Kokoukseen voi myös lähettää joustavasti sijaisen.

8 Kokouksen päättäminen // Mötet avslutas